

سازمان ملی پرورش استعداد های دانش

به نام خدا

آزمون پایانی نیمسال دوم**سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳****درس: ادبیات فارسی ۱**

مدت آزمون: ۸۰ دقیقه صفحه ۱ از ۲

نام و نام خانوادگی:

کلاس:

نام دبیر: جناب آقای

پایه: اول

شماره صندلی:

تاریخ: ۰۴ خرداد ۹۴

علاءالدین
دبیر**الف. معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید (۳ نمره)**

۱. صد هزاران این چنین اشباه بین / فرقشان هفتاد ساله راه بین
۲. من می‌آموختم که چگونه پرندگان از مواهب طبیعت برخوردار می‌شوند.
۳. شراب بسیار بر خود پیمود.
۴. سرساز مشو عدو / قبحی ز من مجو.
۵. زفان را به خوبی و هنر آموختن خوکن.
۶. در تنش جُست و یافت آن دو گهر / تعبیه کرده در میان کمر
۷. از افراط و تفریط مصون بمانیم
۸. ز مستی بر سر هر قطعه زین خاک / خدا داند چه افسرها که رفته
۹. گویند که بطی در آب روشنایی ستاره می‌دید
۱۰. چو بگذشت از پس آن جنگ دشوار / از آن دریای بی‌پایاب آسان
۱۱. همی‌خواست پیروزی و دستگاه / نبود آگه از بخشش هور و ماه.
۱۲. گوی بود در آن گُو رفت و به کمین بنشست.

ب. معنی شعر و نثر را کامل و به فارسی روان بنویسید (۶ نمره)

۱۳. رنگ را نگارین می‌ریخت (۰/۲۵)
۱۴. کامروز منم چو حلقه بر در (۰/۲۵)
۱۵. هول عیاری‌ای کرده است (۰/۲۵)
۱۶. وزو نیز با من مگردان سخن (۰/۲۵)
۱۷. تو مرا بر خویشتن گیر (۰/۲۵)
۱۸. ده بیست نفر سوار با تیپ می‌آیند (۰/۲۵)
۱۹. گو یا رب از این گزاف‌کاری / توفیق دهم به رستگاری (۰/۷۵)
۲۰. شربتی آب از آن زلال چو نوش / یا به همت بیخش یا بفروش (۰/۷۵)
۲۱. کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گر چه ماند در نبشتن شیر و شیر (۱)
۲۲. لفظی که پیش هر سخنم آورد سجود (۰/۵)
۲۳. مکاری از ما سی دینار مغربی می‌خواست (۰/۵)
۲۴. ستاره‌مان از اول مطابق نیامد. (۰/۵)
۲۵. چون از تو من گردم جدا، شمشیر نه بر این خسان (۰/۵)

ج. درک مطلب و دانش‌های ادبی (۶ نمره)

۲۶. در عبارت «اما پنج نهانی چون اندیشه و یاد گرفتن و نگاه داشتن و تخیل کردن و تمیز و گفتار.»
الف. «یاد گرفتن» در متون قدیمی به چه معنی بوده است؟ (۰/۲۵)
ب. واژه یادگرفتن با کدام گزینه زیر مترادف است؟ (۰/۲۵)

۴. تمیز

۳. تخیل کردن

۱. اندیشه

۲۷. با توجه به ابیات زیر به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید: (۰/۵)

«از عمر من آنچه هست بر جای / بستان و به عمر لیلی افزای

می‌داشت پدر به سوی او گوش / کاین قصه شنید گشت خاموش

دانست که دل اسیر دارد / دردی نه دواپذیر دارد»

الف) «دل اسیر داشتن» یعنی چه؟ ب) عکس‌العمل پدر مجنون پس از شنیدن سخن و دعای فرزندش چه بود؟

۲۸. درستی و نادرستی هر جمله را با «ص» و «غ» مشخص کنید:

الف) «شان مقنن» به معنی «قانون ارزشمند» است. ب) در داستان طوطی و بقال، طوطی زیبایی بقال در اثر نوعی بیماری گل شد.

۲۹. با توجه به عبارت زیر، هدف‌های ناصر خسرو را از نوشتن نامه به وزیر بنویسید:

«من از بدحالی و برهنگی شرم داشتم و رفتن مناسب ندیدم؛ رقعهای نوشتنم و عذری خواستم و گفتم که بعد از این به خدمت رسم و غرض

من دو چیز بود یکی بی‌نوبی و دویم تصور شود که مرا در فضل مرتبه‌ای زیادت است» (دو مورد) (۰/۵)

۳۰. در ادبیات جهان، آثار ادبی بر اساس اندیشه و محتوا به چهار دسته تقسیم شده است، بنویسید هر اثر به کدام دسته تعلق دارد: (۱)

الف. نقالی و سیاه‌بازی ب. منظومه‌های بزمی نظامی گنجه‌ای ج. گلشن راز د. شاهنامه فردوسی

۳۱. نویسنده هر اثر را نام ببرید (۰/۵)

الف. نوای کوهسار ب. چرند پرند

۳۲. سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ اثر چه کسی است و در چه قالبی نوشته شده است؟ (۰/۵)

۳۳. دو مورد از ویژگی‌های ادبیات دوره مشروطه را بنویسید. (۰/۵)

۳۴. دو مورد از ویژگی‌های شعر نیمایی را بنویسید. (۰/۵)

۳۵. تذکره به چه نوع نوشته‌ای گفته می‌شود؟ (۰/۲۵)

۳۶. با توجه به متن زیر از درس "پیرمرد چشم ما بود" نوشته جلال آل احمد بنویسید منظور از کلماتی که زیرشان خط کشیده شده است چه کسانی است (۰/۷۵)

«شبی که آن اتفاق افتاد، ما به صدای در از خواب پریدیم... تازه فهمیدم که در زدن میراب نیست و شستم خبردار شد. گفتم: سیمین!

به نظرم حال پیرمرد خوش نیست»

د. خودآزمایی و آرایه‌ها (۳ نمره)

۳۷. «می‌خواهم بحر را در کوزه‌ای بریزم» یعنی چه؟ (۰/۲۵)

۳۸. دو شاعر چهارپاره سرا نام ببرید؟ (۰/۵ نمره)

۳۹. در مصراع «تا چراغ از تو نگیرد دشمن» منظور از چراغ چیست؟ (۰/۲۵)

۴۰. در عبارت زیر منظور از بخشی که زیر آن خط کشیده‌ایم چیست؟ (۰/۲۵)

«در ادبیات فارسی پیش از مشروطه به تعداد معدودی برمی‌خوریم که سعی کرده‌اند نه کرسی فلک را از زیر پای قرل ارسلان بکشند».

۴۱. در بیت «تو بورگو پیلتن رستمی/ ز دستان سامی و از نیرمی» ترکیب «دستان سام» چه نوع اضافی است؟ (۰/۲۵)

۴۲. در بیت زیر دو آرایه متفاوت پیدا کنید (۰/۵)

از آن برد گنج مرا دزد گیتی / که در خواب بودم گه پاسبانی

۴۳. معادل امروزی «قفا زدن» چیست؟ (۰/۲۵)

۴۴. در بیت زیر منظور از «بکوشیم» چیست؟ (۰/۲۵)

بکوشیم فرجام کار آن بود / که فرمان و رای جهان‌بان بود

۴۵. در این ابیات، مشخص کنید واژه‌هایی که زیرشان خط کشیده‌ایم استعاره از چه هستند.

الف. به پیش دشمنان استاد و جنگید/ رهاند از بند آهریمن وطن را (۰/۲۵)

ب. تا روح خود را از تعلق به جیفه‌های ناچیز روزگار بی‌نیاز کنم (۰/۲۵)

شعر حفظی (۲ نمره)

۴۶. سلام می‌کند، قیام می‌کند/ سبزه پیاده می‌رود، غنچه سوار می‌رسد

گفتم زمان دیدی که چون سرآمد/ گفتم خموش حافظ کاین غصه هم سرآید

در روی / چون آب در آبگینه پیدا است

شبا هنگام، در آن دم، خفتگان‌اند؛

در آن نوبت.....

گرم یادآوری یا نه من از یادت نمی‌کاهم

تورا من چشم در راهم

سؤال امتیازی (۰/۷۵)

۴۷. در هر کدام از ابیات زیر واژه چمن نماد چه چیزی است؟

الف. همت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد/ خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است

ب. آزاده و سرمستم خو کرده به هامونم/ قید چمن و گلشن بر خویش نگیرم من

۴۸. در ترجمه این قطعه از سوی مترجم چه اشتباهی رخ داده است؟

«قدرتی به من بخشا تا روح خود را از تعلق به جیفه‌های ناچیز روزگار بی‌نیاز کنم.»

سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان

به نام خدا

آزمون پایانی نیمسال دوم

سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳

درس: ادبیات فارسی

مدت آزمون: ۸۰ دقیقه صفحه ۱ از ۲

نام و نام خانوادگی:

کلاس:

نام دبیر: جناب آقای

پایه: دوم

شماره صندلی:

تاریخ: ۴ خرداد ۹۴

علی محمدی

پاسخ هر پرسش را با دقت، خوش خط و خوانا، فقط در جای مخصوص آن بنویسید.

۱	۱- بین: بین، بنگر	۲- مواهب: بخشش‌ها	۳- پیمود: نوشید	۴- سرسان: گیج و متحیر
۱	۵- خوکن: عادت بده	۶- تعبیه کرده: جاسازی کرده	۷- مصون: درپناه، ایمن	۸- افسر: تاج
۱	۹- بط: مرغابی	۱۰- بی‌پایاب: عمیق و ژرف	۱۱- بخشش: بخت و سرنوشت	۱۲- گو: گودال و چاله
۰/۵	۱۳- رنگ را... رنگ را زیبا و هنرمندانه بکار می‌برد	۱۴- کامروز منم... که امروزه من از عشق تو بی‌نصیب هستم		
۰/۵	۱۵- هول عیاری‌ای... [چه] عیاری بزرگ و با عظمتی انجام داده است.	۱۶- وزو نیز با... دیگر درباره او با من حرف نزن		
۰/۵	۱۷- تو مرا بر... تو عهده‌دار کار من شو؛ تو نگره‌بانی از من را بپذیر	۱۸- ۵۵ بیست نفر... ده بیست نفر با آرایش نظامی در حال آمدن هستند		
۰/۷۵	۱۹- گو یا رب از این... بگو خداوند! توفیق بده تا من از این افراط در عشق رها شوم.			
۰/۷۵	۲۰- شربتی آب از... جرعه‌ای [اندکی] از آن آب زلال مثل غسل یا از روی بزرگواری به من ببخش یا بفروش.			
۱	۲۱- کار پاکان... حال عارفان بزرگ و کامل را با خودت مقایسه نکن هر چند ظاهراً شبیه به هم باشید در باطن تفاوت دارید، مثل واژه شیر و شیر که در ظاهر مثل هم نوشته می‌شوند ولی در باطن یکی به معنی لبنیات است و دیگر به معنی حیوان جنگل.			
۱	۲۲- لفظی که پیش... زبانی که توانایی دارد تا با آن هر اندیشه‌ای را به زبان بیاورم.	۲۳- مکاری از ما... کسی که اسب و شتر کرایه می‌داد از ما سی سکه طلای مغربی طلب داشت.		
۱	۲۴- ستاره‌مان از اوّل... بخت و اقبال از اول ما را برای هم نخواست و عاقبتمان با هم جور نشد.	۲۵- چون از تو من گردم... اگر من از تو جدا شدم این دشمنان بی‌مقدار را با شمشیر بکش.		
۱	۲۶ الف- یادگرفتن: حفظ کردن	۲۶ ب- نگاه داشتن	۲۷ الف- دل اسیر داشتن: سخت عاشق شدن	۲۷ ب- واکنش پدر مجنون: سکوت و خاموشی
۱	۲۸ الف- شأن مقنن: غ	۲۸ ب- کل شدن طوطی: غ	۲۹ الف- هدف اول ناصر خسرو: خجالت کشیدن بخاطر فقر و وضع ظاهری آشفته. ۲۹ ب- هدف دوم ناصر خسرو: تا وزیر بفهمد که او در ادب و فضل چه جایگاهی دارد [با توجه به متن موجود در پرسش]	
۱	۳۰ الف- نقالی و سیاه‌بازی: نمایشی	۳۰ ب- منظومه‌های بزمی نظامی: غنایی	۳۰ ج- گلشن راز: تعلیمی	۳۰ د- شاهنامه فردوسی: حماسی
۱	۳۱ الف- نوای کوهسار: محمد ابراهیم صفا	۳۱ ب- چرندپرند: دهخدا	۳۲ الف- نویسنده سیاحت‌نامه: زین‌العابدین مراغه‌ای	
۰/۵	۳۳- ویژگی‌های ادبیات دوره مشروطه: ۱- ساده‌تر شدن زبان شعر و نثر ۲- کم شدن واژه‌های ناآشنای عربی			
۰/۵	۳۴- ویژگی‌های شعر نیمایی: ۱- قافیه جایگاه مشخص ندارد و ممکن است تغییر کند ۲- طول مصراع‌ها با هم برابر نیست			

۰/۲۵	۳۵/ تذکره: کتاب‌هایی که به شرح احوال و زندگی یک طبقه خاص از مردم - مثلاً عارفان - می‌پردازد
۰/۷۵	۳۶/ الف- میراب: سیمین دانشور [همسر نویسنده متن] ب- سیمین: ۳۶/ج- پیرمرد: نیمایوشیج
۱	۳۷- بحر در کوزه ریختن: چیزی را خیلی فشرده و خلاصه کردن ۳۸- شاعران چهارپاره: الف- فریدون مشیری ب- فریدون توللی ۳۹- منظور از چراغ: هر چیزی که باعث راهنمایی انسان شود مثل دین
۰/۵	۴۰- نه کرسی فلک از زیر پای قزل ارسلان کشیدن: یعنی اعتراض به مدح پادشاهان داشتن و مدح نکردن ۴۱- داستان سام: اضافه بنوت [اضافه نام پسر به نام پدر؛ داستان پسر سام]
۱	۴۲/ آرایه اول: استعاره [گنج استعاره از جوانی] ۴۲/ آرایه دوم: تشبیه [دزد گیتی] ۴۳- معادل امروزی قفا زدن: پس گردنی ۴۴- بکوشیم: بجنگیم
۰/۵	۴۵/ الف- اهریمن استعاره از: دشمن ب- جیفه استعاره از: مال و ثروت جهان
۲	۴۶- باغ... سلام می‌کند... سرو... قیام می‌کند گفتم زمان... عشرت... دیدی که چون سر آمد؟ در روی تو... سرِ صنع بی چون... شاهنگام، در آن دم،... که بر جا درّه‌ها چون مرده ماران خفتگانند... خفتگان اند؛ در آن نوبت... که بندد دست نیلوفر به پای سرو کوهی دام... گرم یادآوری یا نه من از یادت نمی‌کاهم تو را من چشم در راهم
۰/۵	۴۷/ الف- چمن نماد: آزادی ب- چمن نماد: اسارت و محدودیت
۰/۲۵	۴۸- اشتباه مترجم: مترجم فعل «بخشا» به معنی آموزش و غفران را به اشتباه بجای فعل «بخش» به معنی عطا و هدیه به کار برده است.

موفق باشید؛ ذکا - خسروی

۲۰/۷۵ = ۲۰/۷۵